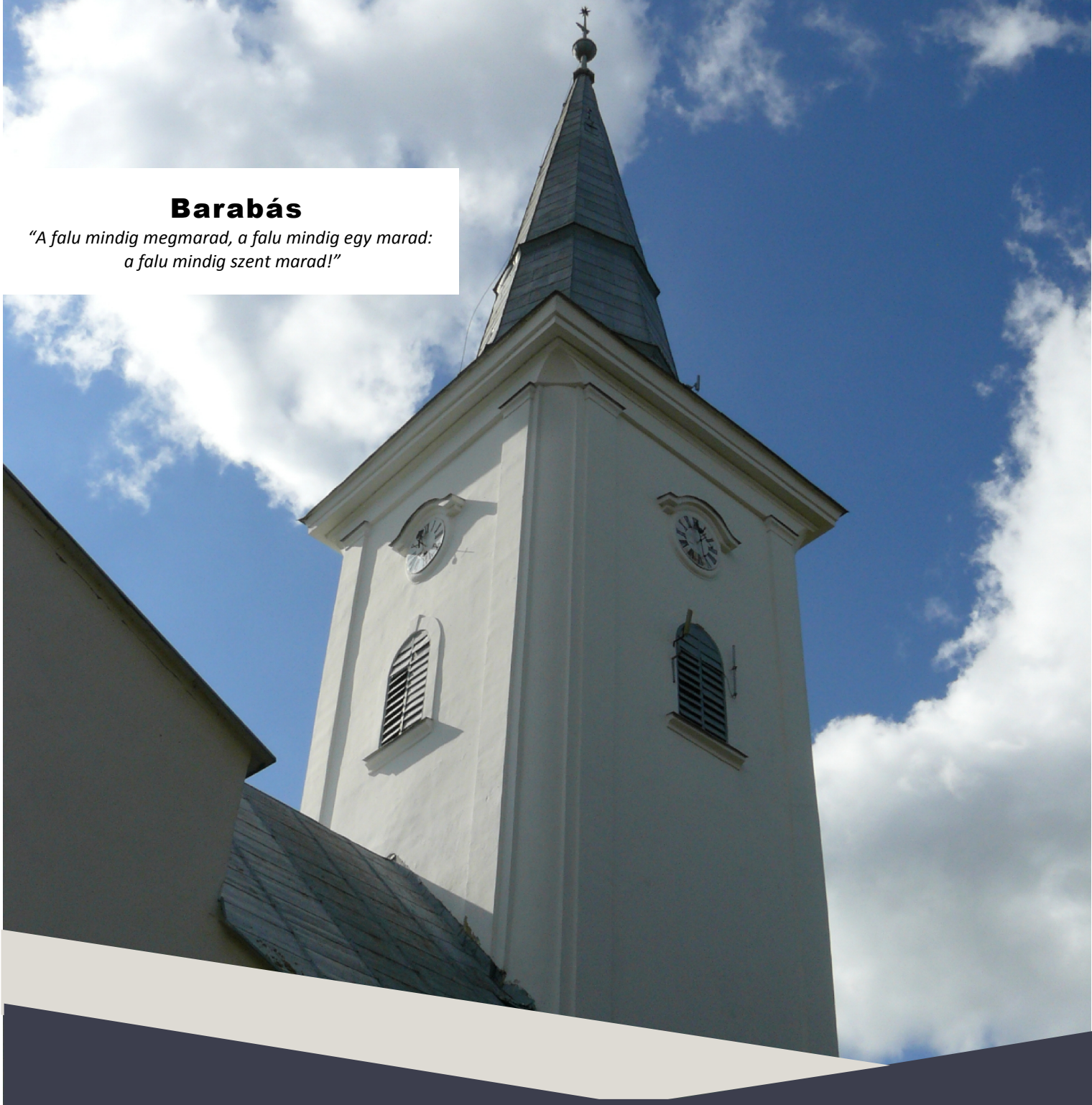

Barabás

"A falu mindig megmarad, a falu mindig egy marad:
a falu mindig szent marad!"

Településképi Arculati Kézikönyv

BARABÁS

2017.

barabas.hupont.hu

Tartalomjegyzék

1	**Bevezetés**	**4**
2	**Barabás bemutatása**	**5**
3	**Örökségünk**	**7**
4	**Településképi szempontból meghatározó területek**	**10**
	- ***Történelmi településrész***	
	- ***Általános lakóterületi településrész***	
	- ***Gazdasági területek***	
	- ***Tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasági majorok***	
5	**Ajánlások**	**17**
	- ***Telepítés***	
	- ***Terepalakítás***	
	- ***Magasság***	
	- ***Tetőhajlásszög***	
	- ***Tetőforma***	
	- ***Szín***	
	- ***Tornácok***	
	- ***Ajtók, ablakok***	
	- ***Homlokzatképzés, anyaghasználat***	
	- ***Részletek***	
	- ***Kerítések, térfalak***	
	- ***Kertek***	
	- ***Utcák***	
	- ***Közterek, közparkok, közkertek***	
6	**Jó példák bemutatása – épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés) kerítések, kertek zöldfelületek kialakítása**	**44**
7	**Jó példák sajátos építményfajták – Sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések**	**49**
8	**Impresszum**	**53**

TISZTELT BARABÁSI ÉS
LEENDŐ BARABÁSI LAKOSOK!

Tősgyökeres barabásiként hosszasan gondolkodtam azon, miként is lehetne megfogalmazni, átadni mindazt, ami településünk arculatát a leginkább jellemzi. Nem könnyű feladat!

Mi, lokálpatrióták talán szebbnek, jobbnak, ékesebbnek látunk itt körülöttünk mindent. De ez így van rendjén, ennek így is kell lennie! Szorgos kezek, nagy gondolatok, az otthonteremtésbe vetett megingathatatlan hit, az itt élők fejlődni vágyása, jövőbe tekintése formálta, formálja most is településünket.

Büszkeséggel tölt el, hogy gondozott, fejlődő, kiváló természeti értékekkel bíró település Barabás. Biztos pont mindannyiunk számára. Otthon, ahol jó élni, tanulni, ahova jó haza jönni. Otthon, ami múltunkat őrzi. Otthon, ami általuk, velünk együtt él, formálódik, fejlődik. Ezért is kiemelt célunk az épített és természeti értékek megőrzésével összhangban álló tudatos és ütemezett településfejlesztés.

A képekkel gazdagított kézikönyv elsődleges célja, hogy a település bemutatásával segítséget nyújtson olvasóinak új otthonuk megteremtéséhez, szűkebb környezetük kialakításához. Változatos példákat sorakoztat fel segítségül a lakóházak, udvarok, előkertek megtervezéséhez. Útmutatást nyújt egy olyan megjelenés kialakításához, mely illeszkedik a környezethez, pozitívan befolyásolja azt.

A különböző korú, eltérő stílusú építészeti egyensúlyt hivatott megteremteni. Azonban, mindezeken felül, legfontosabb feladata az iránymutatás. Iránymutatás a közös otthon, a közös innovatív jövő kialakításához, melyet Önökkel, Önökért építünk.

Daróczi Gábor
polgármester

„A szülőföld szálai örök összekötők a tájjal és a földdel,
amiből az ember lett, és amivé lesz, és nem szakadhat el soha.”

/Fekete István/

Bevezetés

A kézikönyv elsősorban a települési döntéshozók és a lakosság tájékoztatását segítő, szemléletformáló kiadvány.

Barabás bemutatásával, értékei megismertetésével és építészeti útmutatóval tárja fel az épített környezet szépségeit.

Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy mindenki olyan házat tudjon építeni, ami önmagában is értékes, ugyanakkor a településképéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni. Folyamatosan tovább íródik, ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

A kézikönyv minden évben nyomon követi az újdonságokat, és gazdagabb képet mutat a településről.

2. Barabás bemutatása

1288-ban szerepel először a falu neve, amikor két itteni birtokos, Várdai Aladár és Balázs fiai versengtek „Barnabás” birtoklásáért.

A XIV-XV. században a középnemesek közé tartozó Barabási család birtoka.
1403-ban Zsigmond ettől a családtól kobozta el több más birtokkal együtt, és az ugyancsak Bereg vármegyében birtokos Guthi Boldizsárnak más részét pedig 1406-ban Haraszthy Balázsnak adományozta. 1435-1448 között a Barabási család a szomszédos Mikáról elnevezett családdal (később Beregieknek nevezik őket), másrészt Perényi Jánossal és Miklóssal pereskedik a Barabással határos földért.

1512-ben a Perényi család birtoka, a két ág osztozkodásával két egyenlő részre osztották. A XV. század második felében az említett Beregiek, Perényiek és Guthiak mellett Károlyiak, Pocsajiak, Surányiak, az Upor és a guti Országh család egyes tagjai bírnak részben különböző időben, részben egyidejűleg is birtokrészeket benne. A Beregi és Guthi család a XVI-XVII. században is birtokolta a részeit, de a többieket a részben nőági örökösödés, részben adásvétel, részben zálog címén birtokló Makrai, Daróczy, Vay, rozsályi Kun, és Dessewffy családok, a XVIII. században pedig ezek mellett a Lónyayak, a Péchyek és a gr. Degenfeld család váltják fel.

Az 1671-75 között keletkezett összeírásokban három nemesi kúriáról és tartozékairól kapunk jellemző leírást. 1671-ben a Barabási család még egy udvarházat bírt itt. Az udvart öreg, zsindelyes kapu és emelett egy kisajtó zárta el, az utcától. A kapu mellett közvetlenül romladozott konyha, ezentúl tornácos, kemencés, emeletes lakóház állott, külön kamrával. A lakóház földszintjén két nagyobb szoba és két oldalkamra volt, alatta kőpincével. Az emeleten volt az ebédlőpalota, amelyből egy hálókamrácska nyílott. Az ebédlőben zöldmázas kályhás-kemence volt, az ablakok ólomba foglalt üvegkarikák voltak. Az udvarhoz még majorház, csűr, lugas és gyümölcsöskert tartozott.

A másik birtokos, Forgách Miklós háza szerényebb, bár ez is kétszintes, de fából épült, külön katonaházzal, istállóval, csűrrel és halastóval.

Gyöngyössy János nemesi udvarháza szalmatetős épület, két szobájában egy-egy kályhával és két oldalkamrácskával.
Az említett két, emeletes kúria valamelyike 1723-ban Koháry Judit tulajdonában volt.

A XIV. században vele szomszédosnak említett Mika nevű helyen kívül igen korán a barabási határba olvadt be az 1327-i, a gulácsi és barabási nemesek közötti perben vitatott Petlend nevű birtok is.

1763 - 1787 → **1806 - 1869** → **1869 - 1887**

Az Első Katonai Felmérés

A Második Katonai Felmérés

A Harmadik Katonai Felmérés

3. Örökségünk

ORSZÁGOSAN VÉDETT MŰEMLÉK

Református templom
(Barabás, Kossuth u. 1.)

1332-35 között a Máriáról elnevezett templom Pál nevű papja szerepel a pápai tizedjegyzékben. A XV. század elejéről való harangja az épület középkori eredetét bizonyítja.

A XVI. század második felében a helybeli reformátusok veszik használatba. 1696-ban is ők birtokolják.

Az épületet 1801 és 1803 között kelet felé megtoldották. Ekkor épülhetett az északi előcsarnok is.
Tornyát 1822-ben emelték. A sisak bádogosmunkáját Benkó István rézműves, nyíregyházi főbíró készítette, aki Nyíregyházán az örökváltságot végbevitte.

Jellege: Homlokzati tornyos, keletelt, egyenesen záródó teremtemplom.

Külső: Magas, felől négy félköríves ablakkal áttört tornyát sarkain egy-egy átlós támpillér erősíti.

A templom testét délen négy, keleten két, félköríves nagy ablak töri át. A keleti sarkok lekerekítettek. A hajó nyugati fele lehet középkori eredetű.

TERMÉSZETI ÉRTÉK

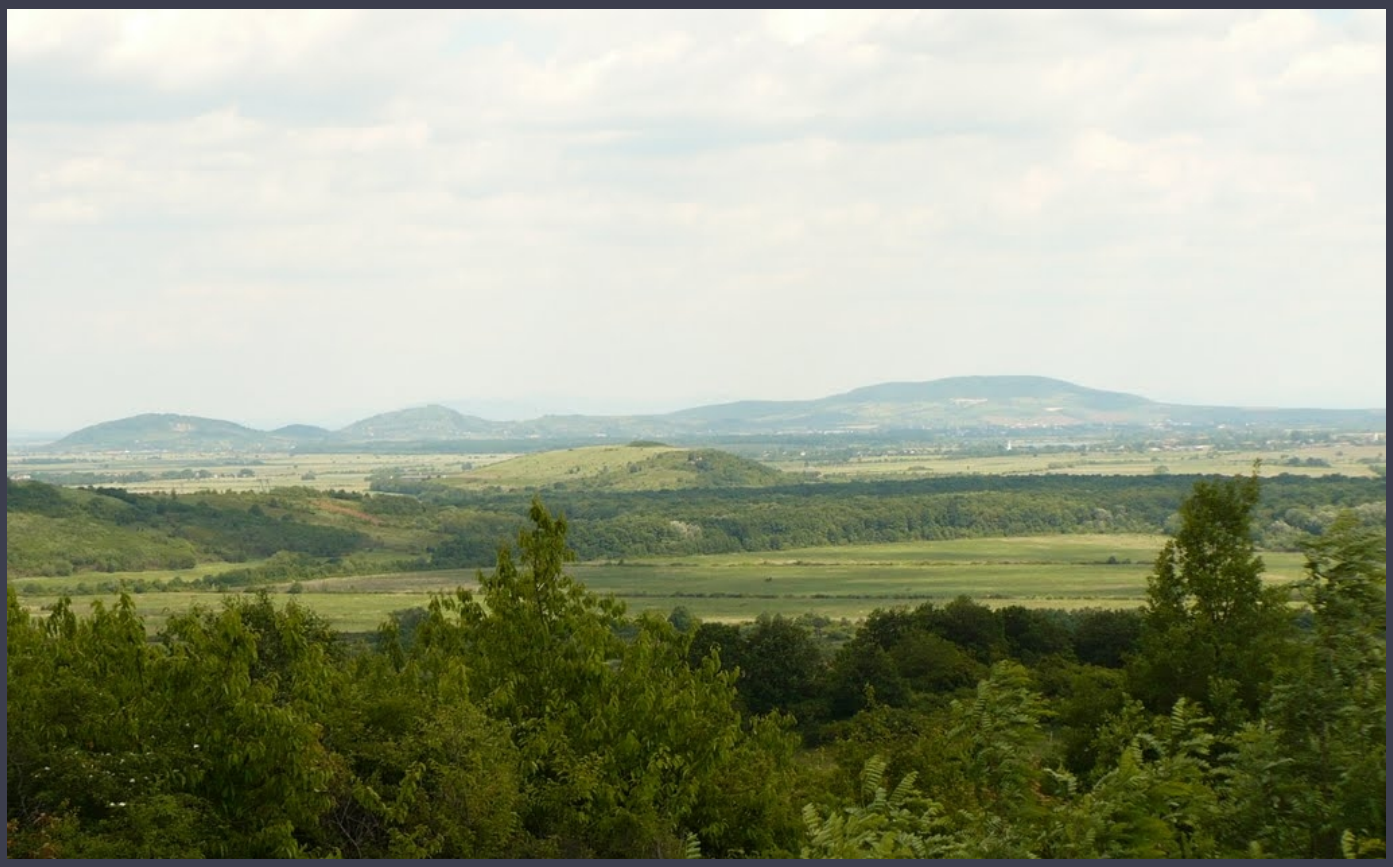

Szabolcs- Szatmár- Bereg Megye, „beregi” részén, közvetlenül az ukrán határ mentén fekszik egy kis település, Barabás. Az ide látogatók, csodálatos és nyugodt természetvédelmi tájban gyönyörködhetnek.
Barabás határában található az ukrán magyar határon fekvő Kaszonyi-hegy hazánkba átnyúló, déli része, egy egykori szigetvulkán maradványa.
A közel 160 hektáros területen gazdag az élővilág. A síkságból kiemelkedő Kaszonyi-hegy teteje lapos, plató formájú. 240 méteres tengerszint feletti magasságával megye legmagasabb pontja. A vulkán a középső pleisztocénkorban működött.

A Beregi – síkságból kiemelkedő szigetvulkán növényvilága változatos, sajátosan kettős arculatú. A keleti felén a Kárpátokra jellemző fajok vannak többségben, a dél-délnyugati oldalon viszont az alföldi jellegű gyep és egyéb növénytársulások uralkodnak.
Megtalálható az ezüst hársas szurdokerdő és a dárdás karéjú kocsánytalan tölgyesek fás vegetációja, de védelmet érdemelnek a hegy sziklagyeptársulásai is.

Foltokban található egy-egy nedvesebb mélyedés, kaszált vagy birkával legeltetett folt. Ezen terület nagy része réti ecsetpázsitos, de főleg a legeltetett részeken veresnadrág csenkeszes, kisebb részeken rókasásos, szittyós jellegű.

Állatvilága sokszínű. A gyepek fokozott fészkelője a haris, a fürj és a hamvas rétihéja.

Az idős erdők méretesebb odvainak ritka védett fészkelője a fekete harkály, a búbos banka vagy a szürke küllő. A holtmeder bokros részén fészkel a berki tücsökmadár, a kis őrgébics és a karvalyposzáta.

Több ritka rovar faj is otthonra lelt a Kaszonyi hegyen és környékén. Ilyen a beregi sokbordás futrinka, amely fokozottan védett.

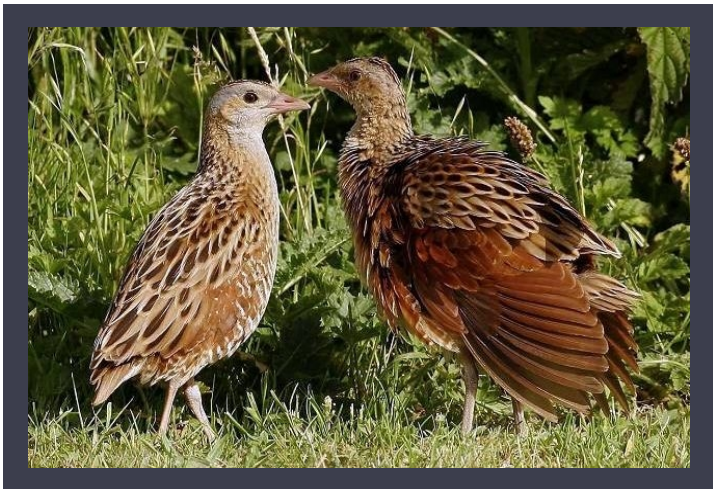

4. Településképi szempontból meghatározó területek

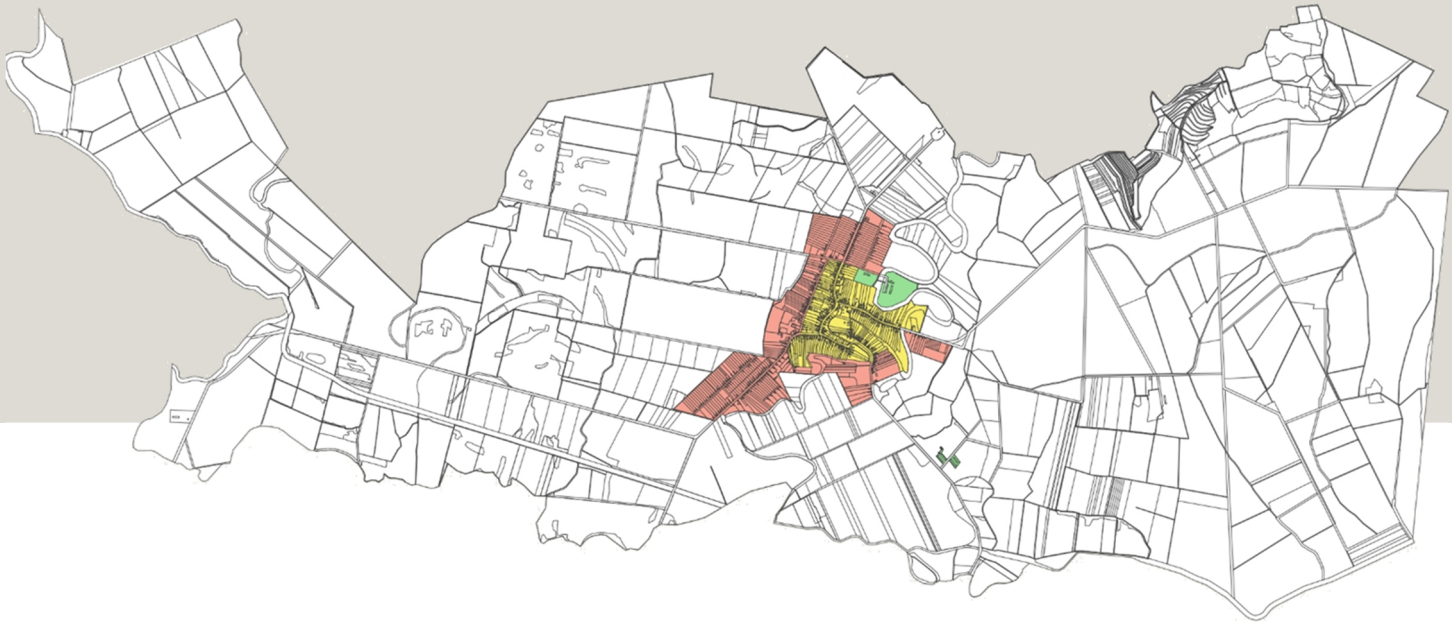

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

- Történelmi településrész
- Általános lakóterületi településrész
- Gazdasági területek
- Tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasági majorok

Szabolcs- Szatmár- Bereg Megye, „beregi” részén, közvetlenül az ukrán határ mentén fekszik egy kis település, Barabás.

A települést közúton több irányból is megközelíthető.

Vásárosnaménytól a 4123-as úton Vámosatya felé haladva, vagy a 4124-es úton Gelénes felé haladva juthatunk el a településre.
A 4124-es út, a 41-es főútról ágazik el, a csarodai körforgalomnál.

Barabás határában emelkedik a vulkánikus eredetű Barabási „hegy”, a síkságból 50-60 m magasra kiemelkedő domb. Szabálytalan alaprajzú falu.

A faluban a keskeny szalagtelkek a jellegzetesek. A keskeny telkek soros, sokszor tiszta soros elrendezésűek.

TELEPÜLÉSKARAKTER – Történelmi településrész

A katonai térképekből és az utcai vonalvezetésből a telekstruktúrából lehatárolható történelmi településrészen jellemzően oldalhatáron álló, az utcára merőleges házak voltak, de a folyamatos átépülés miatt a telekszerkezet megmaradt, ugyanakkor több épülettípus alakult ki.

Javasolt illeszkedési szempontok:
Új ház építésénél javasoljuk a környékbeli beépítéshez illeszkedő épület elhelyezését, a történelmileg kialakult épület egységeket lehetőleg ne bontsuk meg, mind stílusában és mind az épületelhelyezés és magasság szempontjából igyekezzünk a környezetbe illő épületet építeni.
A tömeg és a homlokzatképzés segítse a kedvezően rendezett utcakép megtartását.

A történelmi településrészt településképi szempontból meghatározó területként javasolt kezelni.

TELEPÜLÉSKARAKTER – Általános lakóterületi településrész

Az általános lakóterületi településrészen az épületek jellemzően hagyományosan oldalhatáron állónak. Az utcák előkertes beépítésűek.

A tetőszerkezet kialakítása utcánként, de akár utcaszakaszonként is eltérő.

A lakóházak külső megjelenésének két meghatározója van a homlokzat és a tetőforma. A tetőforma jellemző a nyereg- és sátortetős épületek.

Javasolt illeszkedési szempontok:

Új épületek építésénél, valamint meglévő épületek felújításánál igyekezzünk a meglévő építészeti elemekhez igazodni.

A tömeg és a homlokzatképzés segítse a kedvezően rendezett utcakép megtartását.

Tetőfelépítmények, napelemek homlokzati épületgépészeti elemek elrejtése, a homlokzat zavartalan érvényesülése.

Az épület tömegének és homlokzatának építészeti megoldása az épület rendeltetését kell tükröznie.

Törekedni kell az egyensúlyra a modern és a hagyományos formák között.

<u>Az általános lakóterületi településrészt településkép szempontból általános besorolású területként javasolt kezelni.</u>

TELEPÜLÉSKARAKTER – Gazdasági területek

Barabás gazdasági területe a belterülettől észak-keletre található.

A gazdasági zóna funkciójában igyekszik kiszolgálni az ide települni kívánó vállalkozásokat. Az épületek a jelenlétükkel gazdasági, társadalmi, műszaki és technológiai fejlődést fejeznek ki.

Javasolt illeszkedési szempontok:
Az épület tömegét, elhelyezhetőségét, a tető kialakítását a rendeltetés határozza meg.
Az önálló gazdasági területen az egyszeri ipari formákat célszerű előnyben részesíteni.

Az egyszerű tömegeket különböző homlokzati elemekkel (előtető, burkolatok) tehetjük játékossá.
A gazdasági funkciójú épületek körül törekedni kell a nagyobb mértékű zöldfelület kialakítására.
A zöldfelületeknél törekedni kell az termőhelynek megfelelő őshonos növényfajok elhelyezésére. Ezzel biztosítva a környezetük ökoszisztémájának folyamatos rendszerű működését.

A gazdasági településészt településképi szempontból általános besorolású területként javasolt kezelni.

TELEPÜLÉSKARAKTER – Tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasági majorok

A település külterületi része jellemzően beépítésre nem szánt terület- mezőgazdasági- és erdőterületek.

A település határában található a riolitból álló, 179 m magas Tipet-hegy. A vulkáni szigethegy löszös lejtőin barna erdőtalaj képződött, s rajtuk ősidők óta szőlőművelés folyik; ez a rész természetvédelmi terület. A települést délről a Dédai-főcsatorna határolja.

Erdőtársulásait csaknem teljes egészében tölgyesek alkotják. Találkozhatunk akáccal, kisebb területeken kőris, szil, juhar csoportosulásokkal, elenyésző területen különböző nyárakkal, valamint egyéb lágy lombúakkal is. A feltöltődött részeket ecsetpázsitos rétek, soványcsenkesz legelők fedik, emellett gyakori a tőzegeper, a mételykóró és a vidrafű. Talaja réti talaj, réti öntéstalaj.

A tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasági majorok településrészt településképi szempontból meghatározó területként javasolt kezelni.

5. Ajánlások – Történelmi településrész

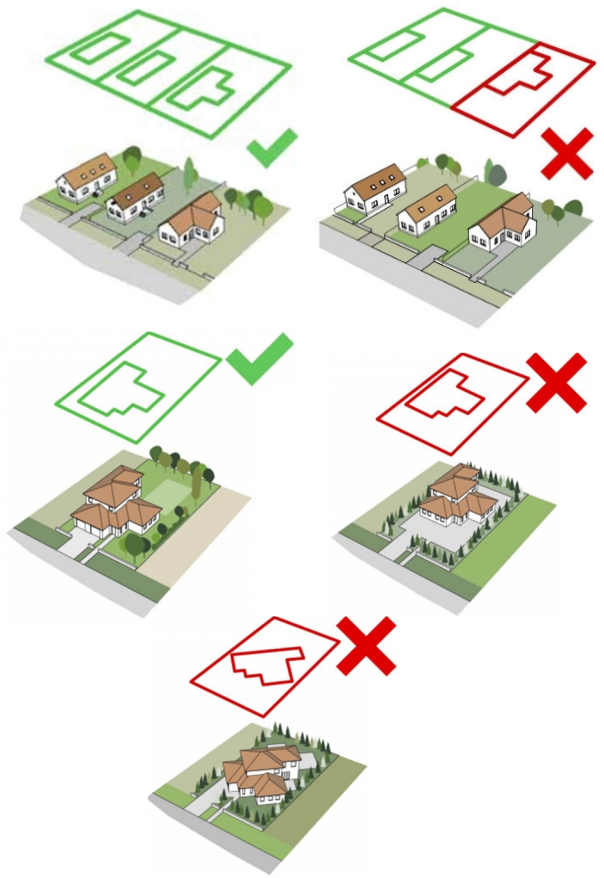

Építészeti útmutató

Telepítés

A településrészen családi házak a telek oldalhatárán állnak, azonban a szabálytalan alakú telkek és a kanyargós utcák miatt ez nem minden esetben érzékelhető. Az épületek általában az utcára merőlegesek.

A településrészen találkozhatunk néhány kockaházzal és újabb, tetőtérbeépítéses házzal is.

Nem elfogadható, ha a ház az utca vonalától elforgatott rendszerben van, valamint a telken nagy mértékben hátrahúzott ház.

Új ház a teleken való elhelyezésekor nem javasolt a szabadon álló mivel a telek közepén elhelyezett épület az épület teljes körbezárásával lakítható védett kert, ami nem kívánatos.

Magasság

Az érintett településrészen a házak magassága a legtöbb esetben közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magasággal kell épülniük, mint a környezetükben. A túl magas ház megtörné az utcaképet.

Tetőhajlásszög

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetükben lévő házaké.

A túl magas, illetve a túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek be a településrész utcaképébe.

Tetőforma

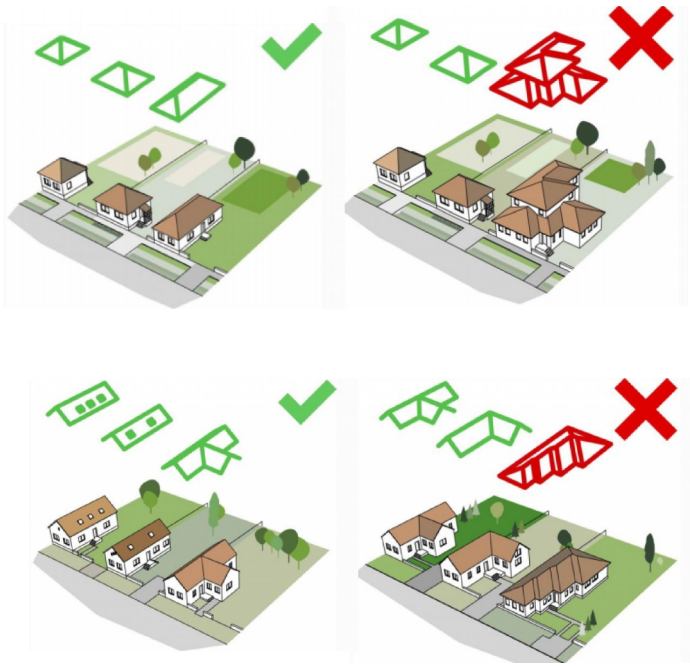

Az településrészen a házak tetőformája változatos. Jellemzőek nyereg- és sátortetős épületek, de itt-ott megjelennek a kontyolt tetők is.

Új házak építésénél célszerű a szomszédban elhelyezkedő épületek tetőformáját figyelembe venni.

Amennyiben az építési telek körül az utcával párhuzamos nyeregtetős épületek állnak úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló karakterű épület.

Amennyiben az építési telek körül tördelt tetőformájú épületek állnak úgy oda ne egyszerű sátortetős épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló karakterű épület.

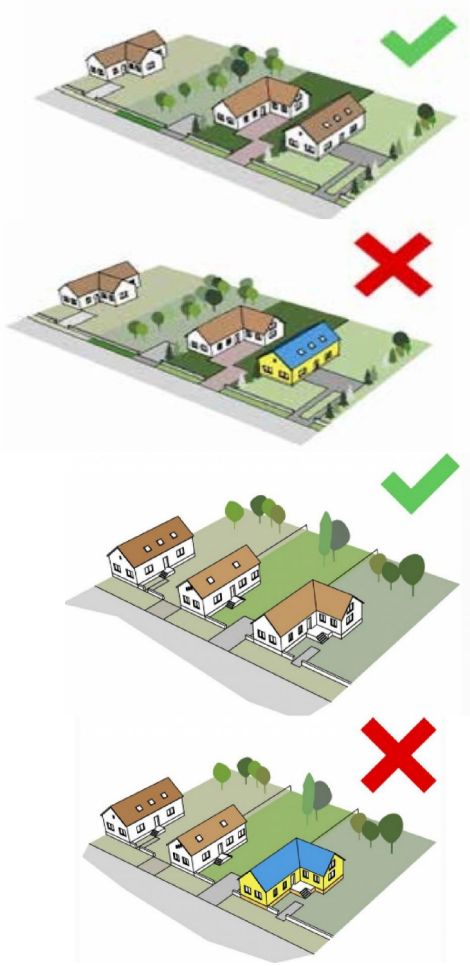

Anyaghasználat és színek

A településrész színvilága változatos, többségében jellemző a hasonló anyag és szín használat.

A homlokzatok színezete jellemzően a pasztell, melyek jólismert vakolat típusok színcsoportjába tartoznak. A világos színeket részesítsük előnyben. Kerüljük a rikító, tájidegen színeket. A homlokzatot különlegessé tehetjük burkolt vagy festett lábazat alkalmazásával, valamint az ablakok körül elhelyzetett díszítóelemekkel.

A meglévő épület színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott.
Nem elfogadható feltűnő, kirívó színek használata, valamint rikító színű fémlemez fedés, burkolat.

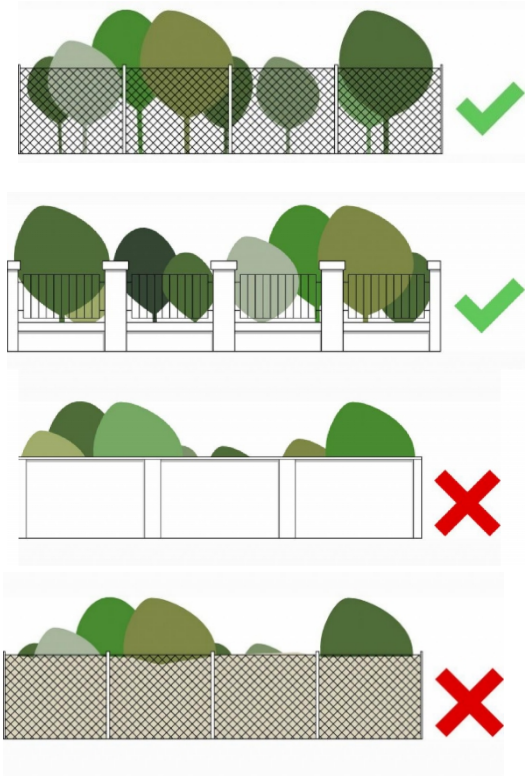

Kerítés

A településrészen változatos szerkezeti kialakításúak a kerítések.

Nem alakult ki egységes kép. A legcélszerűbb az áttört és az oszlopos a kerítések kialakítása.

A tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatóak.

Tornác, terasz, előtető

Az épület egy szakaszán díszesen vagy egyszerűen kialakított előtető meghatározó karaktere lehet az épületnek.

Az épület oldalán vagy az épület mögött kialakított terasz pihenés céljára alkamas helyet biztosíthat számunkra. Ezek a terek arra alkalmasak, hogy kapcsolatot teremtsenek a természetes és az épített környezet között.

A bejárati ajtó körül egyszerűen kialakított előtető is meghatározó karaktere lehet az épületnek.

A népi építészet meghatározó elemei a nyitott oldaltornácos, utcai oldalon faoszlopos lakóházak. A tornác mai napig fennmaradt a településen, új házak építésénél bátran alakmazhatjuk.

Új épület építésénél, felújításkor törekedjünk egy félig nyitott, zárt tér megalkotására. Ez a tér terasz, előtető vagy tornác formájában is fontos elemét képezheti épületünknek.

Ajtók, ablakok

Az épületek hangulatát és megjelenését nagyban befolyásolják a nyílászárók.

Hagyományos nyílászáró kialakítás figyelhető meg a faluközpontban, a két szárnyú, jellegzetesen két vagy háromosztatú ablakok. Melyek az utcai homlokzaton szimmetrikusan vannak kialakítva, a dinamikus vonalvezetéssel megadja a településrészre jellemző épületek hangulatát. Megfigyelhető a hosszanti kialakítású keskenyebbnek tűnő ablakok is.

A legelterjedtebb a barna és a fehérszínű pácolt festett fa- vagy műanyag nyílászárók.

Új ház építésekor érdemes körül járni a környéket és ihletet meríteni, hogy épületünk arca segítse az egységes utcakép kialakítását.

Javasolt a nyílászárók körüli díszítőelemek alkalmazása, valamint az ablak- és ajtótokok ápolásában a barna és fehér színű pácok alkalmazása.

A középületeknél a fontos, hogy a funkcióhoz igazodó méretű és formájú ablakok kerüljenek beépítésre.

Homlokzatképzés, anyaghasználat

Az utcai homlokzat az épület arca. Kialakításkor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására.

A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, utána zavaróvá válhat a településképben.
A jó megválasztott homlokzatburkolat nem csak hangulatot áraszt, hanem az épület védelmét is szolgálja.Az jól kombinált színek alkalmazása gazdagítják és egésszé varázsolhatják épületet.

Anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok- a kő, tégla, vakolt felületek részesítendők előnyben. A tetőfedésre alaklmazható égett agyag sötétebb, vagy világosabb árnyalata színében agyagcserép, vagy ahhoz hasonló színű betoncserép.

A homlokzatot különlegessé tehetjük burkolt vagy festett lábazat alkalmazásával, valamint az ablakok körül elhelyzetett díszítóelemekkel.

Részletek

A régmúltat idéző házak hangulata önmagában is rendkívűli látványt nyújt, melyet csak tovább tarkítanak az egyedi részletek és megoldások.
Az egyszerű igényes, jól kitalált szépen megépített részletek gazdagíthatják épületeinket.

Egy-egy burkolattal, eresz vagy tetőcsatlakozással, díszesen megmunkált faanyagokkal különlegessé tehetjük épületeinket. A hasonló megmunkálású faragott faoszlop és a közműóra takaró fadoboz részleteiben szép hatást ér el. De különlegessé tehetjük házunkat egy díszes postaládával, kerítés motívumokkal, de akár egy festett házszám tábla, kerítés részlet vagy növény is szolgálhat díszítőelemként.

A homlokzaton megjelenő apró díszítő elemek fokozzák az épület hangulatát.

Kerítések

A házak kiegésztőiként szolgálnak a kerítések. Fontos, hogy a szín és az anyaghasználatot megfelelő igényeséggel végezzük. A település összképe érdekében odafigyeléssel tervezzük meg.

A településrészen változatos anygahasználattal találkozhatunk. Jellemző az áttört, illetve a kovácsoltvasból készített kerítés.

A természetes anyagok használata , mint a fa , a kő kerítés jó példája lehet a harmonikus utcakép megteremtésének.

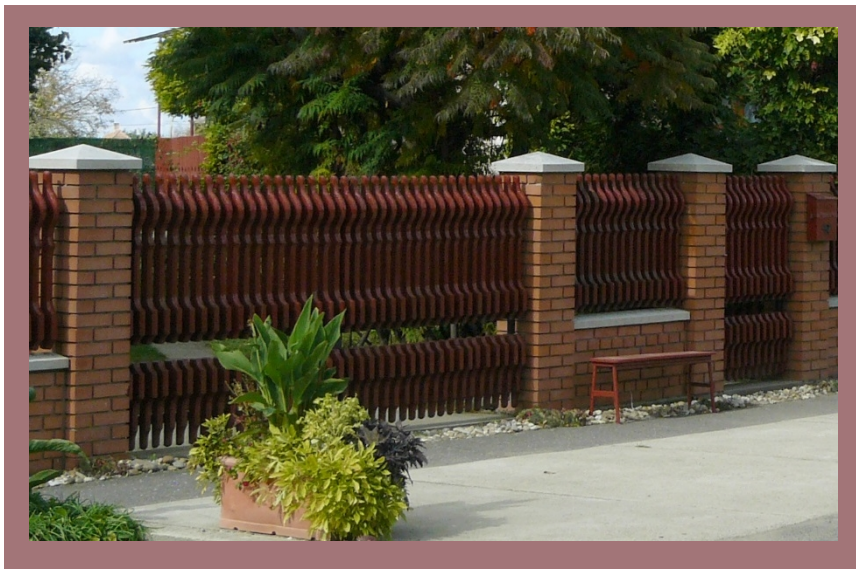

Kertek

Településünkön az épületeinknek egyaránt illeszkedniük kell abba a környezetbe, amelyet az adott helyen az ember és a természet közösen formált. A településrészen az elsődleges cél a hagyományos településkép megőrzése.

Az épületeket csak részlegesen takarjuk, árnyékoló fákat csak a déli kitettségű falak közelébe ültessünk. Az előkertbe ültett fák, cserjék helyének megválasztásakor figyelemmel kell lenni a homlokzati kialakításra és nyílászárók elhelyezésére.

A már meglévő épületek bővítésénél és felújításánál fokozottan ügyeléni kell a már meglévő fásszárú növényzet megóvására. A méreteinek érzetét a környező növényzettel begfolyásolhatjuk.

A kert fontos része életünknek, menedéket és feltöltődést nyújthat.

A kert teremti meg a kapcsolatot a természettel, annak változása tetten érhető benne, hiszen minden évszakban más és más arcát mutatja.

Utcák

Az utca meghatározó fontosságú és jelentőségű egy település életében. Tervezésekor alkalmazkodjunk a már meglévő utcahálózathoz, építészeti elemekhez, környezeti adottságokhoz.

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker.

A közterületek megfelelő fenntartása, a már nem használt közterületi elemekelbontása látványos előrelépést jelenthet.

Településünk barátságosabbá tétele érdekében igyekezzünk utcáinkat több növénnyel, kertészeti elemmel és utcabútorral díszíteni.

Fontos a tiszta, egyenes vonalvezetésű utcára való törekvés, kialakításkor kerüljük a zegzugos helyeket.

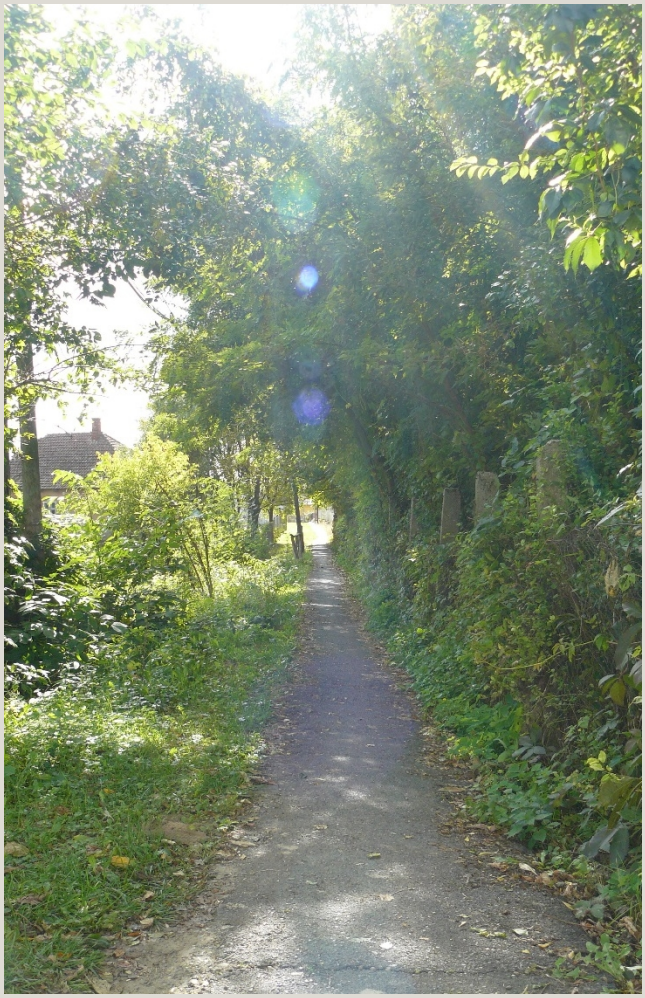

Közterek, közparkok, közkertek

A közösségi szabadterek, ahol településhez, településrészhez és a helyi közösségek tartozásunkat a természethez kapcsolódva szabadon építhetjük fel. Mivel rendszerint hosszabb ideig tartózkodunk ezeken a helyeken megjelenésük fokozatosan fontos.

A köztereknek, közparkoknak és közkerteknek a település nagyon fontos terei, közösségképző és közösségfenntartó erejük van.

Közparkok, közterek tervezésekor alkalmazkodjunk a már meglévő utcahálózathoz, teresedésekhez, építészeti elemekhez és a környezeti adottságokhoz.

Virágokkal beültetett- és rendezett zöld felületével hozzájárul a település kellemes hangulatához. A közterületek többi részét az utcai zöldsávok teszik ki.

5. Ajánlások – Általános lakóterületi településrész

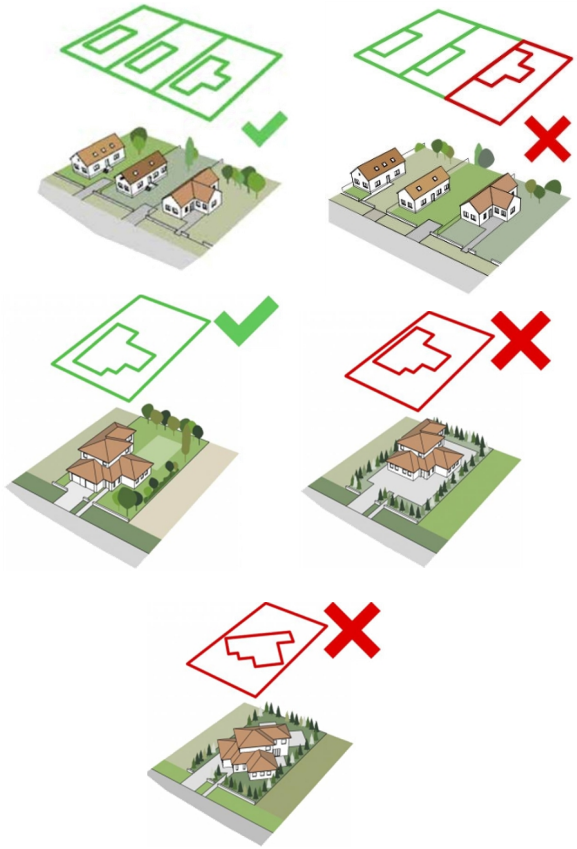

Építészeti útmutató

Telepítés

A településrészen a családi házak a telek oldalhatárán állnak, a telken belüli elhelyezkedésük az utcára párhuzamosak és/vagy merőlegesek.

Nem elfogadható, ha a ház az utca vonalától elforgatott rendszerben van, valamint a telken nagy mértékben hátrahúzott a ház.

Új ház a teleken való elhelyezésekor nem javsolt a szabadon álló mivel a telek közepén elhelyezett épület az épület teljes körbezárásával lakítható védett kert, ami nem kívánatos.

A ház mellett és mögött növényzet telepítése javasolt, ezzel is teret adva a természet adta jó közérzet élményének.

Magasság

Az érintett településrészen a családi házak magassága közel azonos, földszint, földszint és tetőtér. Arányos képet mutat.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környeztükben jellemző.

Nem javasolt a túl magas házak elhelyezése.

Tetőhajlásszög

Az érintett településrészen a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak közel azonos tetőhajlásszöggel kell épülniük.

Nem javasolt a túl magas, illetve a túl alacsony tetőhajlásszöggel rendelkező házak elhelyezése.

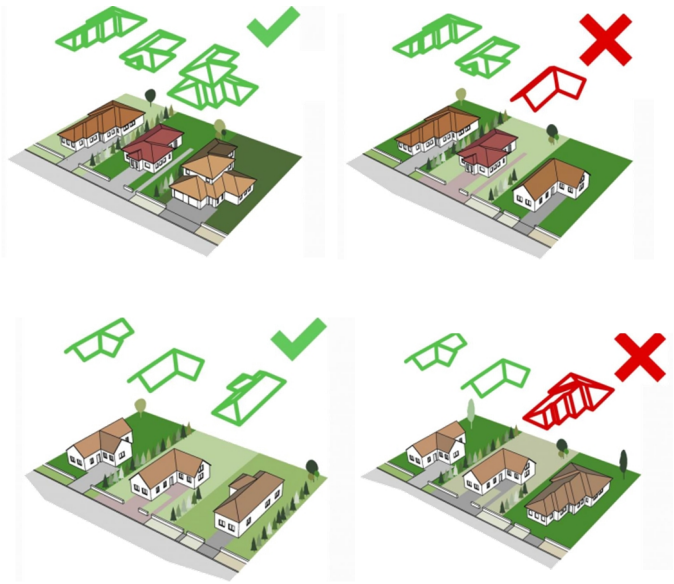

Tetőforma

Az településrészen a házak tetőformája változatos. Jellemzőek nyereg- és sátortetős épületek, de megjelennek a kontyolt tetők és az alacsonybb hajlásszögű tetőformák is.

Új házak építésénél célszerű a szomszédban elhelyezkedő épületek tetőformáját figyelembe venni.

Amennyiben az építési telek körül egyszerű sátortetős vagy nyeregtetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló karakterű épület.

Amennyiben az építési telek körül tördelt tetőformájú épületek állnak úgy oda ne egyszerű sátortetős épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló karakterű épület.

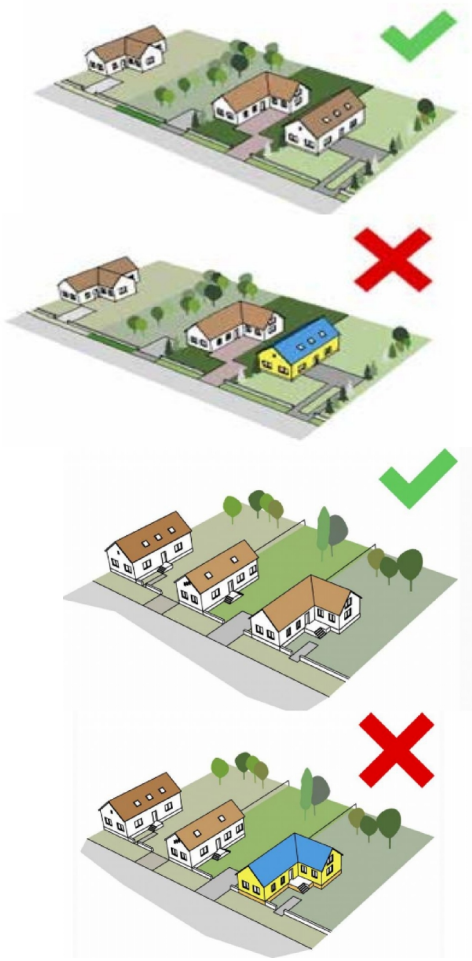

Anyaghasználat és homlokzati színek

A településrész színvilága vátozatos, a homlokzatok színezete jellemzően pasztell, a felületek pedig vakoltak.

A házak külső karakterének megalkotása során figyelmmel kell leni a harmónikus összkép megteremtésére. Ez könnyedén megoldható az egymáshoz illeszkedő festék, nyílászárók és cserépfedések színének megtartásával.

Anyaghasználat során javasolt a tégla alkalmazása, a kerámia cserép fedés natúr, téglavörös, terrakotta, antik színben, valamint homlokzat színezésben a világos, pasztellszínek használata. Az épület homlokzatát dinamikusabbá tehetjük burkolt vagy festett lábazat alkalmazásával, illetve az ablakok körül elhelyezett díszítőelemekkel.

Nem illeszkedik a településképbe a feltűnő, kirívó színek használata, valamint rikító színű fémlemez fedés, burkolat.

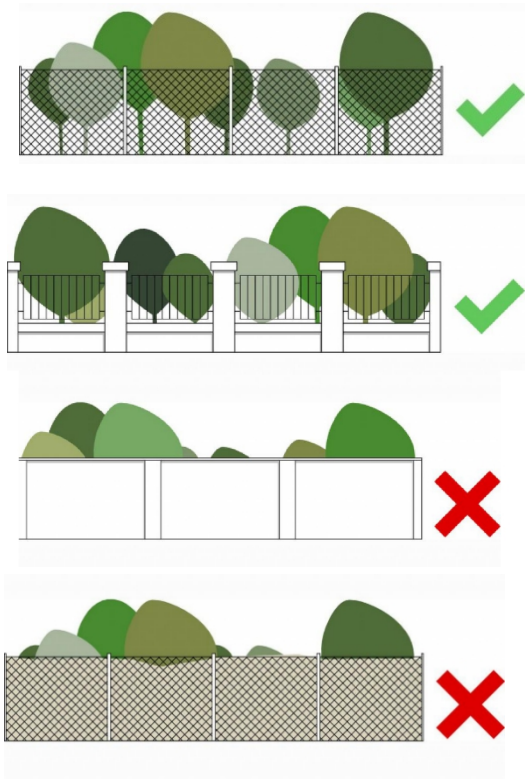

Kerítés

A családi házas településrészen változatos szerkezeti kialakításúak a kerítések.

Nem alakult ki egységes kép. A legcélcélszerűbb az áttört és az oszlopos a kerítések kialakítása.

A tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatóak.

Tornác, terasz, előtető

Új épület építésénél törekedjünk egy félig nyitott, zárt tér meglkotására. Ez a tér terasz, előtető vagy tornác formájában is fontos elemét képezheti épületünknek. Ezek a terek arra alkalmasak, hogy kapcsolatot teremtsenek a természetes és az épített környezet között.

Az épület oldalán vagy az épület mögött kialakított terasz pihenés céljára alkamas helyet biztosíthat számunkra.
A bejárati ajtó körül egyszerűen kialakított előtető is meghatározó karaktere lehet az épületnek.
Az épület egy szakaszán díszesen vagy egy egyszerűenk kialakított előtető meghatározó karaktere lehet az épületnek.

Ajtók, ablakok

Az ajtók és az ablakok a lakóépületeknek az egyik meghatározó elemei, melyek a külső és a belső tér között biztosítják az átláthatóságot és az átjárhatóságot. Nagyban befolyásolják az épület megjelenését és hangulatát. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé.

Az általános lakóterületi településrészen a barna és fehér színű műanyag vagy pácolt, festett faanyagú nyílászáró alkalmazása jellemző.

Az utcai homlokzaton érdemes spalettát vagy zsalugátert kilakítani, illetve redőnyszekrény csak beépített, csak rejtett kivitelben létesíthető, a nyílászáróval megegyező színben.

Új ház építésekor érdemes körül járni a környéket és ihletet meríteni, hogy otthonunk arca segítse az egységes utcakép kialakítását.

Homlokzatképzés, anyaghasználat

Az utcai homlokzat az épület arca, nagyon fontos, hogy mi az arc, amit megjelenít.
A homlokzat arányossága adja az épület karakterét.

Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására.

Homlokzatképzés során színazonos, de anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok- a kő, tégla , vakolt felületek, faburkolat- részesítendők előnyben.

Az egyszerű, jól kombinált színek alkalmazása gazdagítják és egésszé varázsolják otthonunkat.

Részletek

A településkép önmagában is rendkívüli látványt nyújt, melyet csak tovább tarkítanak az egyedi részlet-megoldások.

Az egyszerű igényes, jól kitalált szépen megépített részletek gazdagítják épületeinket.

Egy-egy burkolattal, eresz vagy tetőcsatlakozással, díszesen megmunkált faanyagokkal különlegessé tehetjük épületeinket és környezetünket.
Kerítés motívumok, egy lámpával vagy növény is szolgálhat díszítőelemként. De egyedi díszítőemelként szolgálhatnak a padok, melyek a folyamatos eszmecserék a közösségi élet fontos formálói.

Kerítések

Jelen településrészen változatos anyaghasználattal találkozunk. Jellemző az áttört, illetve a fából vagy kovácsolt vasból készített kerítés

A természetes anyagok használata, mint a fa vagy a fém kerítés jó példája lehet a harmonikus utcakép megteremtésének.

Az új építésű részeken változatos anyaghasználattal találkozunk: a kő, tégla, a legtöbb esetben fa és újabban kovácsolt vas. Jó példái annak,hogy a hagyományos mellett megférnek a modern anyagok, kialakítások is.

A tömör, falszerű nem átlátható kerítések kialakítása kerülendő.

Kertek

A kert az épülethez szorosan tartozó, azzal egyenértékű, élettér erősítő hatású természeti környezet. Minden kert egyedülálló. Fekvése, klímája, talaja, kialakítása és a ház, amelyet körülölel, meghatározza az alaphangulatot. A kert az otthonnak az a része, ahol az ember érintkezik a természettel. Az épület és a kert csak egymással harmonikus egységben képes működni, ezért törekeni kell, hogy illeszkedjenek egymáshoz.

A településrészre jellemző elő- és oldalkert, amely nem csak díszítő, hanem védelmi szerepet is ellát. Fontos, hogy a kert meghitt,rendezett és hangulatos legyen. Megteremtése cserjék, honos és díszes virágok ültetésével törekedhetünk.

Az utcai, valamint kerti gyümölcsösök és rendezett kertek jó példával szolgálnak arra, hogy a portánk rendbetartásával hozzájárulhatunk az épített és természeti környezet összhangjához.

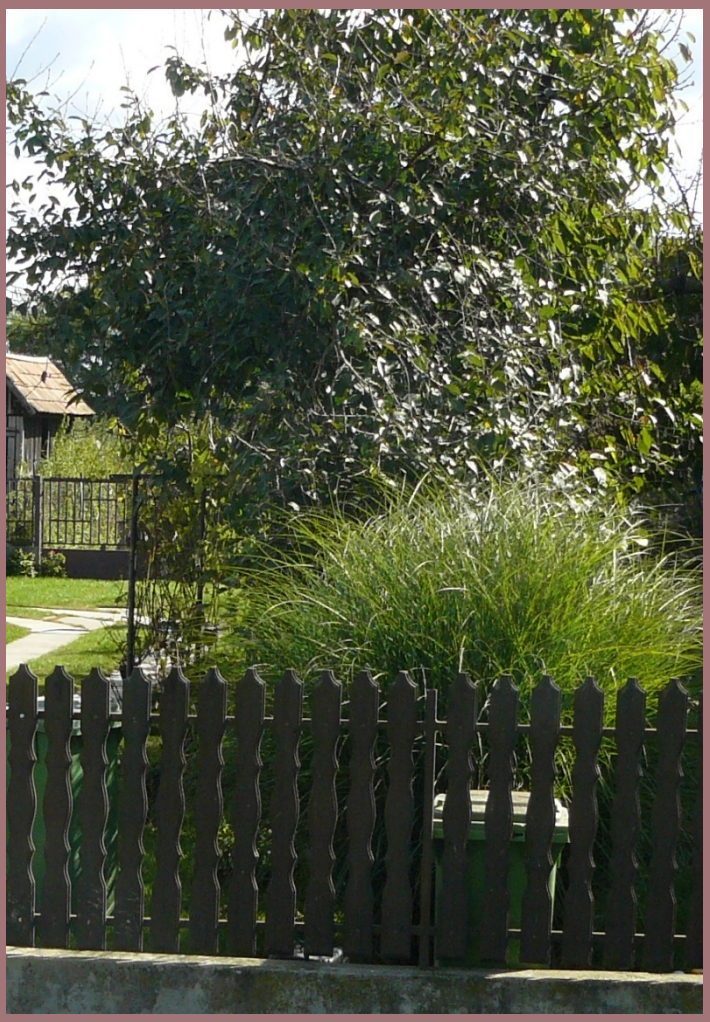

Utcák

Az utca meghatározó fontosságú és jelentőségű egy település életében.

Tervezéskor fontos, hogy alaklmazkodjunk a meglévő utcahálózathoz, a környezeti adottságokhoz és az építészeti elemekhez.
Ha az utcán végig sétálunk megfigyelhetjük a jellemző beépítési módokat.

Fontos a tiszta, egyenes vonalvezetésű utcára való törekvés, kialakításkor kerüljük a zegzugos helyeket.
A település barátságosabbá tétele érdekében igyekezzünk uncákat több növénnyel és kertészeti elemmel díszíteni.

5. Ajánlások – Gazdasági területek

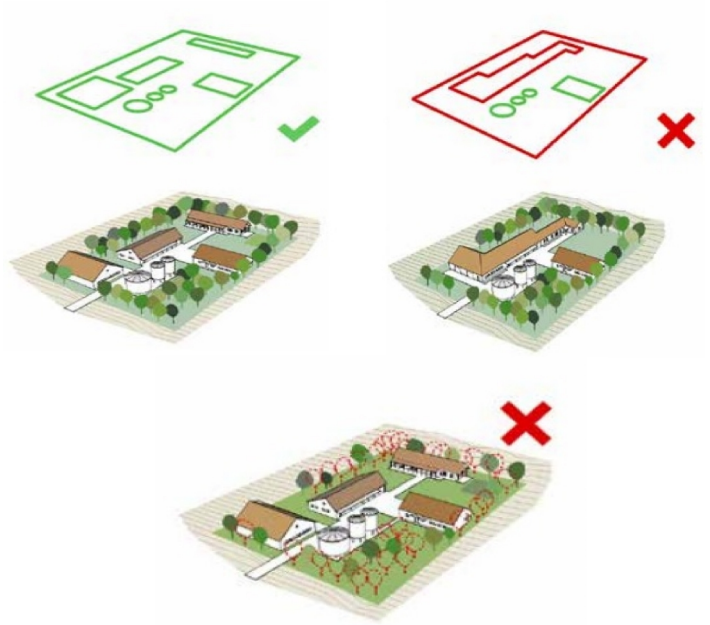

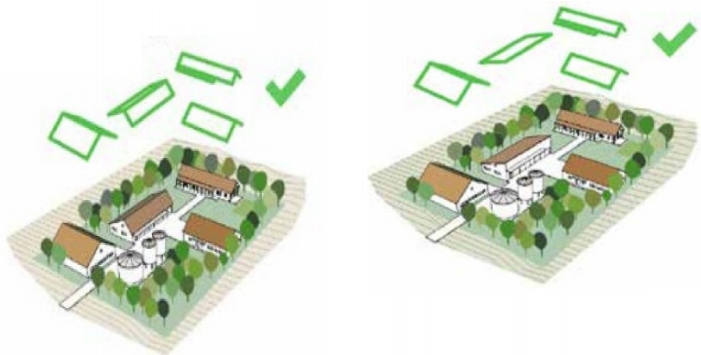

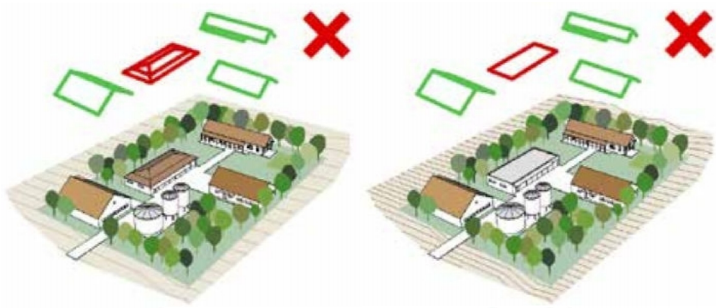

Építészeti útmutató

Telepítés

Telepítéskor a gazdasági épületeinket igyekezzünk a kiszolgáló és szolgálati épületektől megfelelő távolságban, tagoltan elhelyezni.

A túl szoros, tagolatlan telepítés nem javasolt.

A telek beépítésekor, a gazdasági funkcióból eredő nagyobb környezeti terhelést igyekezzünk ellensúlyozni több zöldfelület létrehozásával. Ennek megfelelően épületeink közvetlen és közvetett környezetében törekedjünk kétszintű, illetve háromszíntű növényállomány ültetésére (fák, bokrok).

Tetőforma

Barabás gazdasági területén a nyeregtetős, félnyeregtetős tetőforma a javasolt.

A tetőhajlásszög a szerkezeti tartóváz adottságaihoz igazodjon, ne legyen 45 °-nál meredekebb.

Anyaghasználat és homlokzati színek

Az érintett településrészen a cserépfedés, a cserepes lemezfedés, valamint a szendvicspanel és a lemeztető fedés az elfogadott. A lemez lehet hullám és trapézlemez.

Az épület színhasználata során kerülendő a harsány, tájidegen színek használata.

A gazdasági területek kialakításakor az elsődleges szempont a rendeltetés. Ez határozza meg az épület tömegét, elhelyezhetőségét.

Figyelemmel kell lenni az épületek arculatára és annak településképbe való illeszkedésére.

A gazdasági épületek egyszerű kialakításúak. Jól kombinált színek alkalmazásával, homlokzati eleme beiktatásával mozgalmasabbá tehetjük az épületet.

Minden esetben törekedni kell a meglévő épületek homlokzati kialakítására, színvilágára, anyaghasználatára, tetőformák megválasztására, a tetőszerkezet hajlásszögére.

Önálló gazdasági területen az egyszerű ipari formákat részesítsük előnyben.

A holmokzat kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására.

5. Ajánlások – Tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasdági majorok

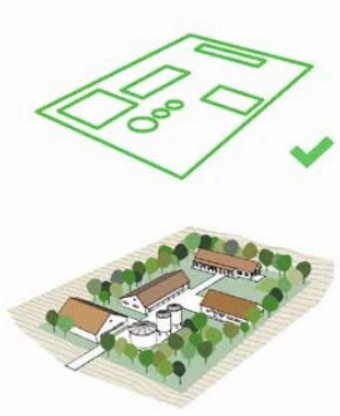

Különálló épület elhelyezése jó telekhasználatot biztosít.

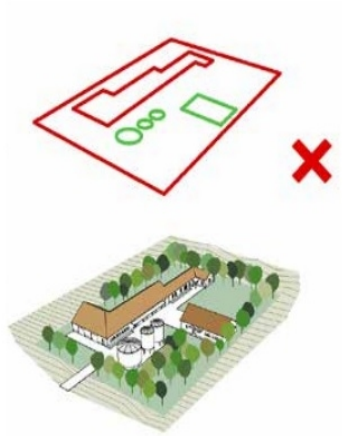

A tömbösített elrendezés nem javasolt.

A kevés fa nem biztosítja a megfelelő szélvédelmet.

Építészeti útmutató

Telepítés

A tájvédelmi jelentőségű településrészeken fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást - építést területhasználatot megvalósítani.

A beépítésre nem szánt jelleg megtartása érdekében építési beavatkozások esetében a tájba illesztés, a tájkarakter megóvása elsődleges szempont.

A tájba illesztés a nem védett területeken is elsődleges szempont.

Telepítéskor a mezőgazdasági, valamint állattartó épületeinket a kiszolgáló és lakó épületeinktől megfelelő távolságban, tagoltan kell elhelyezni.
A túl szoros, tagolatlan telepítés nem javasolt.

Külterületen kiemelten fontos a szévédelem, beépítéskor igyekezzünk több zöldfelületet kialakítani, törekedjünk kétszintű, illetve háromszintű növényállomány ültetésére.

A természetvédelmi terület megóvása érdekében az alkalmazott növényvilág lehetőleg őshonos növényfajokbnól álljon.

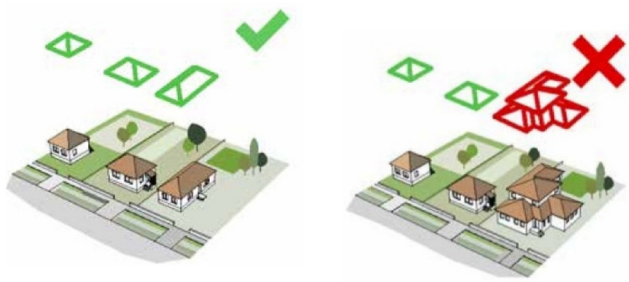

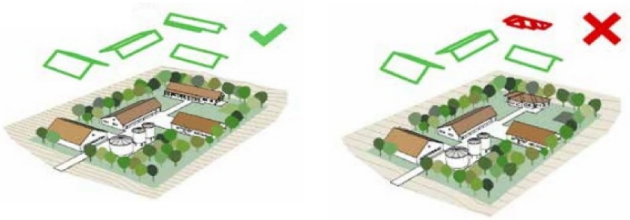

Tetőforma

A település külterületein a nyeregtetős és félnyeregtetős tetőforma is elfogadott.

A lapos tető, túlságosan tördelt vagy a manzard tetőforma nem javasolt, nem illeszkedik a tájképbe.

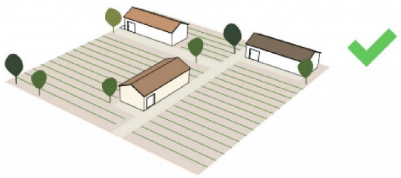

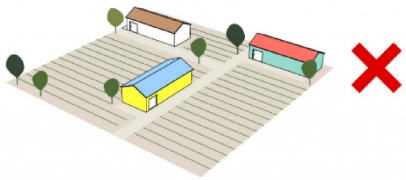

Anyaghasználat és homlokzati színek

Az épület külső színezésekor világos, tájhoz illő színek használata javasolt. A héjjalás cseréppel és fémlemezzel elfogadott, tájba illő színek használata javasolt.

A cserépfedés színhasználata során javasolt a tájba illő színek alkalmazása (sötétbarna, téglavörös).

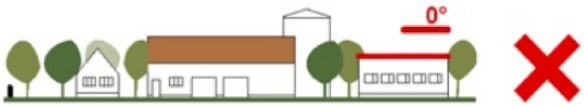

Magasság

Az érintett településrészeken beépítéskor törekenünk kell, hogy a házak magassága közel azonos legyen.

A tetőhajlásszög ne legyen 45°-nál meredekebb.

Nem javasolt a túl magas vagy túl alacsony házak elhelyezése.

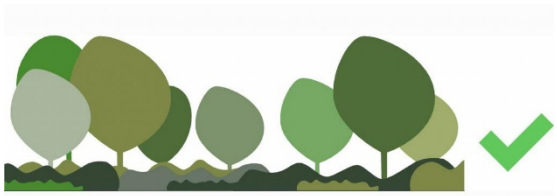

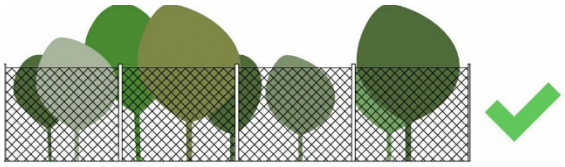

Kerítés

Áttört és növényzettel történő telekhatárolás javasolt, amennyiben a telepített technológia igényli abban az esetben a tömör, nem átlátható megoldások is elfogadhatóak.

Ne használjunk zavaró, tájidegen határolóelemeket.

Jó példák bemutatása

Épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés) kerítések, kertek zöldfelületek kialakítása

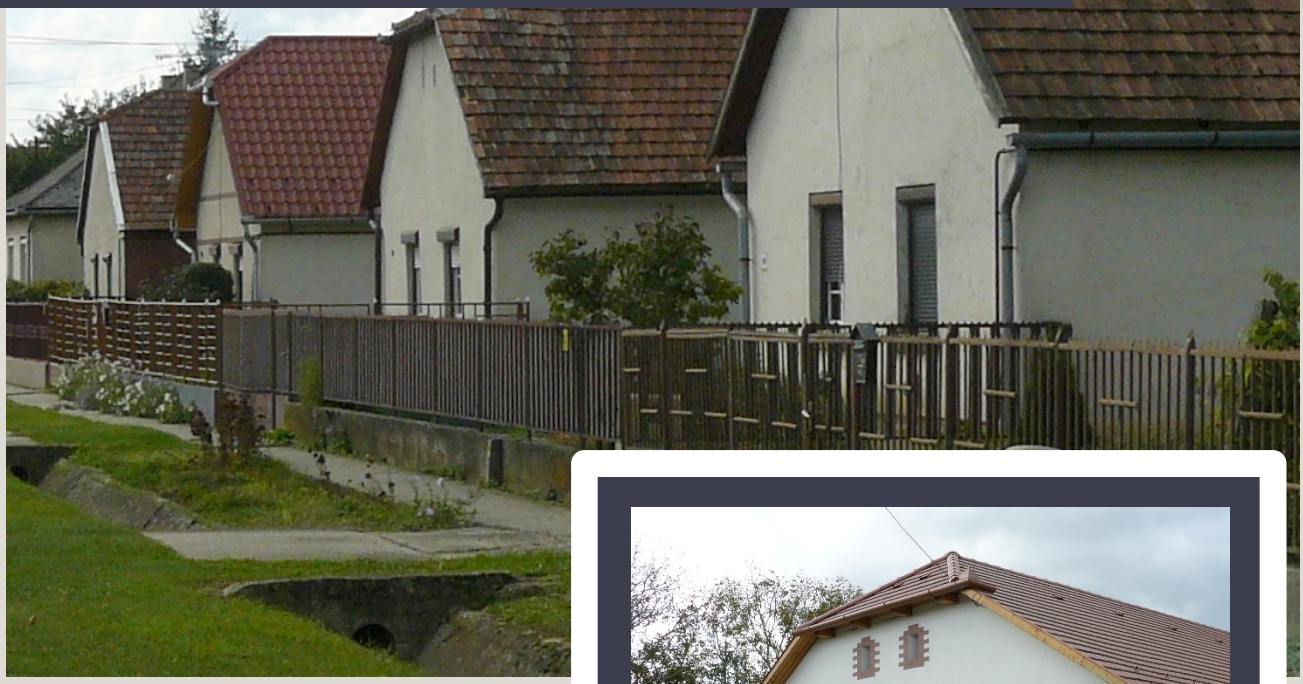

Jó példája látható az egységes utcakép kialakításának. A homlokzati színek, a tető héjalása, a telekhatáron álló kerítések azonos színvilága, egységes szép arculatot mutat.

A színek használata és az alkalmazott anyagok egyszerűek, de mégis egységes képet mutatnak.
Az egységes homlokzat kedvező utcaképi megjelenést biztosít.

Szép példáját láthatjuk a régi épületek rekonstrukciójának. Jellemző az egyszerű, jellegzetes homlokzati díszítettség.

A már felújított épülethomlokzatok jó példaként szolgálhatnak, azok számára, akik hasonló karakterrel rendelkező otthonuk felújítását tervezik.

A világos síkból kiugratott, homlokzati elemek, valamint a többosztatú nyílászárók különlegessé és egyedivé teszi az épületet.

Az épületen a természetes és egymással harmóniában lévő anyaghasználat a kiemelkedő.

A telekhatáron elhelyezett kerítés, formájában, anyag és alkalmazott színhasználatával kiegészíti az épületet.

A képen látható épületeken a természetes és egymással harmóniában lévő anyaghasználata kiemelkedő. Amennyiben álmaink otthonát egy modern házként képzeljük el a képen látható épület követendő példa lehet számunkra.
Modern mégsem hivalkodó. Az alkalmazott anyagok és színek, a vakolt falfelületek, az ereszcsatorna együttesen harmonikus és esztétikus megjelenést áraszt.

A telekhatáron elhelyezett kerítés, formájában, anyag és alkalmazott színhasználatával kiegészíti az épületet. A sötétebb és világosabb árnyalatú síkból kiugratott, világos és sötét homlokzati elemek különlegessé és egyedivé teszi az épületet.

Az alkalmazott anyagok habár egyszerűek és különbözőek, de egységessé varázsolják az épületet.

Néhány jó példa helyben alkalmazható sajátos épületekre, építészeti részletekre, kerítésekre, kertek és zöldfelületek kialakítására

Jó példák sajátos építményfajták –

Sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

A reklámok, reklámhordozók településünk arculatának szerves részét képezik, mint az épületek vagy növényzet.

A reklámok célja elsősorban a tájékoztatás, ennek megfelelően azok szín és anyaghasználata figyelemfelkeltést és néha akár a megdöbbentés élményét hivatottak elérni. Az utcaképbe illőnek kell lennie.

A reklámok, cégérek településünk arculatába való beillesztése egy igen nehéz feladat, lehetőségeinkhez mérten törekedjünk az igényes reklámhordozók elhelyezésére.

Az épületek megjelenését nagyban befolyásolhatják a gépészeti berendezések, a klímaberendezések, napelemek, napkollektorok. A napelemek és napkollektorok elhelyezése során elsődlegesen az ideális tetősík kiválasztásánál figyelemmel kell lenni az utcaképre, ne helyezzünk utcafronti síkra napelemet, napkollektort.

A közterületi tájékoztató táblák lehetőleg természetes anyagból készüljenek, fontos, hogy az utcakép rálátását és adott esetben a kilátást ne akadályozzák.

Egy reklámhordozó tervezésekor, elhelyezésekor vegyünk figyelembe épületünk karakterét, az alkalmazott anyagokat, hogy reklámunk részét képezze épületünknek, de mégis elérje tájékoztató funkcióját. Védett épület elé bármilyen műtárgyat, berendezést elhelyezni csak olyan módon lehet, hogy az építmény látványát az ne zavarja.

Márta
VENDÉGHÁZ

Petőfi út.
89.

Néhány jó példa helyben alkalmazható sajátos építményfajtákra, reklámhordozókra és egyéb műszaki berendezésekre

„Bármelyik rétegét is tagadjuk meg, fojtjuk el saját történelmünknek, az a nemzeti, táji, kulturális és történeti identitástudat belső meghasonlottságához vezet. Minden igaz kultúra alapja az ősök tisztelete.”

/Meggyesi Tamás/

IMPRESSZUM

Készítette:

Urban Linea
Tervező és Szolgáltató
Kft.
H-4405 Nyíregyháza, Pitypang u. 10.
Tel.: 06-20/437-2146,
em@il: labbancz.a@gmail.com

Minden jog fenntartva!

Tervezők:

Labbancz András - *okl. településmérnök, terület- és településfejlesztési szakértő*

Ugochukwu Georgina - *településtervező, terület- és településfejlesztési szakértő*

Önkormányzati közreműködők:

Daróczi Gábor - *polgármester*

Gonda Magyar Andrea - *főépítész*

Köszönetnyilvánítás

Köszönet a tervezőcsoportnak, akik munkájukkal hozzájárultak Barabás Településképi Arculati Kézikönyv elkészüléséhez. Köszönet az önkormányzati résztvevőknek, a folyamatos iránymutatásért és az együttműködésért továbbá külön köszönet a lakosságnak, akik hozzájárulásukkal támogatták e szakmai kiadvány létrejöttét.

Felhasznált irodalom:

- Barabás Község honlapja (barabas.hupont.hu)
- Barabás helyi jelentőségű természeti értékeinek természetvédelmi javaslata
- Magyarszéphely Településképi Arculati kézikönyv, 2017 (szakmai előkészítő anyag)
- Lechner Tudásközpont- Építészeti útmutató (ábragyűjtemény)
- Szabolcs - Szatmár Megye Műemlékei
- Internet (www.mapire.eu.hu; www. wikipedia.org.hu; www.epiteszforum.hu; www.mme.hu)

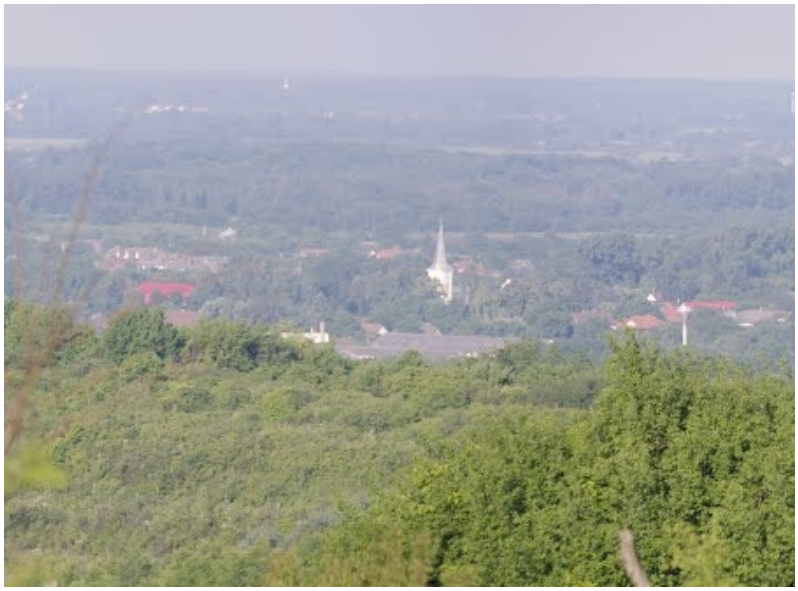

Barabás Község Önkormányzata

4937 Barabás
Árpád út 7-9.

Tel.: (06-45) 705-733
Fax.: (06-45) 705-750
E-mail: barabas.onk@gmail.com
barabas.hupont.hu